

NA OKŁADCE: Samolot Douglas A-20 wydobyty z dna Bałtyku 6 października 2014 r. Lewy silnik samolotu po wstępnej konserwacji.
fot. Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku (patrz: s. 66–72)
OBOOK: Kielich mszalny z 1608 r. skradziony w 1994 r. z kościoła pw. Wniebowzięcia NMP w Opactwie koto Stępczowa (KAT. RH 00083).
Odnaleziony na aukcji domu aukcyjnego Doyle w Nowym Jorku. Powrócił do Polski w maju 2015 r.
Fot. Doyle: <http://www.doylenewyork.com/asp/fullCatalogue>

cenne, bezcenne, utracone

rada redakcyjna:

Monika Barwik
Anna Czajka
Dorota Janiszewska-Jakubiak
Agnieszka Kasprzak
Barbara Kobielska
Monika Kuhnke
Hanna Łaskarzewska
Krystyna Ogrodzka
Robert Pasieczny
ks. Wincenty Pytlík

redakcja:

Robert Pasieczny – **redaktor naczelny**
Barbara Kobielska – **redaktor prowadząca, sekretarz redakcji**
Magdalena Mastykarz – **opracowanie redakcyjne**
Marzenna Rączkowska – **tłumaczenia**
Magdalena Mastykarz – **korekty**
Paweł Pasternak – **opracowanie graficzne i łamanie**

druk: AKCYDENS s.j. (www.akcydens-druk.pl)

wydano na zlecenie:

Narodowego Instytutu Muzealnictwa
i Ochrony Zbiorów
Warszawa 2015

FROM THE EDITORS

We are pleased to be bringing out another double issue of our quarterly. This time it is mainly focused on military historic objects – some of them were lost, some in different ways recovered or restituted either by state institutions, such as the Ministry of Culture and National Heritage or the Ministry of Foreign Affairs, or by private collectors and other individuals. As usual, we are writing about lost historic artworks (the pictures from the church in Grodzisk Mazowiecki), or ones that have been restituted (the painting by Jacob Jordaens). The issue is completed by reports from the police and customs services and catalogues of losses.

OD REDAKCJI

Szanowni Państwo,

w 2014 r. czasopismo „Cenne, Bezcenne, Utracone” ukazało się w dwóch podwójnych numerach. Wówczas wynikło to z zewnętrznych, niezależnych od nas uwarunkowań. Postanowiliśmy jednak utrzymać tę częstotliwość edycji, zwiększając jednocześnie objętość każdego podwójnego numeru. Mamy nadzieję, że przeznaczając więcej miejsca na poszczególne teksty, będziemy mogli w pełniejszy sposób prezentować zagadnienia związane m.in. z ochroną naszego dziedzictwa, problematyką zaginionych i zrabowanych dóbr kultury czy też dotyczące spraw rewindykacji.

W numerze 3–4/2014 po raz pierwszy zaprezentowaliśmy cykl artykułów określających niejako temat przewodni numeru. W bieżącym wydaniu główny cykl tworzą teksty związane z militariami. W tym bloku tematycznym znajdują Państwo artykuły poświęcone zaginionej strzelbie ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, odnalezieniu miecza z epoki brązu, a także opracowania obrazujące działania Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych w zakresie pozyskiwania militariów mogących wzbogacić polskie zbiory muzealne. Uzupelnieniem cyklu jest wywiad z Jackiem Kopczyńskim – kolekcjonerem pojazdów militarnych i muzealnikiem, który na własny koszt wydobyl i konserwuje unikatowy czołg Valentine. Ten wyjątkowy pojazd zapewne stanie się cennym eksponatem kolekcji Muzeum Historycznych Pojazdów Militarnych i Techniki Motoryzacyjnej w Boczku.

W kolejnych numerach czasopisma planujemy publikację obszernych artykułów problemowych dotyczących zarówno prawa ochrony zabytków, jak i zagadnień restytucji oraz rewindykacji. Jednak już w tym numerze są teksty, które za takowe można uznać. W tym kontekście pragnę zwrócić Państwa uwagę na artykuł Jakuba Bendkowskiego o zaginionych dziełach sztuki z kościoła w Grodzisku Mazowieckim, który może być przyczynkiem do rewizji tego, czego brakuje w świątyniach i zbiorach muzealnych. Opisywana przez autora strata nigdy nie była zgłoszona na policję ani odnotowana w *Krajowym wykazie zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem*. Drugi ważny artykuł z tej serii to tekst pióra Kazimierza Kozicy poświęcony grafikom i mapom z kolekcji Tomasza Niewodniczańskiego. Czytając go, należy mieć na uwadze istotę kolekcji, czyli po co i dla kogo się ją tworzy, a także co się z nią dzieje po śmierci kolekcjonera. Kolekcja Tomasza Niewodniczańskiego jest jedną z nielicznych i ważnych, która po śmierci właściciela wzbogaciła zbiory polskiego muzeum (w tym wypadku na prawach depozytu).

Mam nadzieję, że również pozostałe artykuły w tym numerze znajdą Państwa uznanie. Zachęcam nie tylko do lektury, ale też do aktywnej współpracy z redakcją, a także zgłaszania tematów i zagadnień, które mogłyby wzbogacić kolejne wydania „CBU” i przyczynić się do dalszego rozwoju czasopisma.

Robert Pasieczny
redaktor naczelny

contents

4 Elżbieta Rogowska
**JACOB JORDAENS'S PAINTING
RESTITUTED**

8 Jakub Bendkowski
**MIGNARD, CASTALDI AND THE LOST
MADONNA**

12 Marek Łuczak
THE TOEPFFERS' LOST COLLECTION

16 Krzysztof Kornacki
BEAUTIFUL ONCE AGAIN

24 Przemysław Mrozowski,
Janusz Nowiński
RELICS AND FABRICS FROM ŁĄD

28 Krystyna Kieferling
A UNIQUE COLLECTION

30 Anna Drażkowska
THE MYSTERIES OF CRYPTS

36 Kazimierz Kozica
**TOMASZ NIEWODNICZAŃSKI'S
COLLECTION
CARTOGRAPHY**

44 Arkadiusz Wagner
FAR FROM THE HÖMELAND

48 Jolanta Sztuchlik
THE DISCOVERED SEPTEMBER BIBLE

52 Hanna Łaskarzewska
UNKNOWN PAINTING

57 Agnieszka Szykuła-Zygawska
**TRACING THE BIOGRAPHIES OF THE
BAKKA SIBLINGS**

60 Michał Bugaj
NOT QUITE FOUND, NOT QUITE LOST

63 Zygmunt K. Jagodziński
**THE STOLEN DOUBLE-BARRELED
SHOTGUN**

66 Adam Pietrucha
**DOUGLAS A-20
IT DID NOT RETURN TO BASE**

73 Jacek Z. Matuszak
HISTORIC MILITARY OBJECTS

80 Robert Pasieczny talks to
Jacek Kopczyński
THE TANK FROM THE RIVER WARTA

88 Anna Skaldawska,
Paweł Gawroński
HISTORIC OBJECTS ON THE BORDER

94 Katarzyna Czaplicka
**CRIME AGAINST CULTURAL
PROPERTY IN POLAND IN THE YEARS
2013–2014**

99 Katarzyna Zalaszińska
THE 1970 UNESCO CONVENTION

102 Monika Kuhnke
CONFERENCE IN SALZBURG

104 Maria Romanowska-Zadrożna
THE LYON SYMPOSIUM

106 Monika Barwik
CATALOGUE OF LOSSES

110 Maria Romanowska-Zadrożna,
Agata Modzolewska
CATALOGUE OF WAR LOSSES

114 Monika Barwik
CATALOGUE OF LOSSES

w numerze

4 Elżbieta Rogowska
**POWRÓCIŁ. OBRAZ JACOBA
JORDAENSA**

8 Jakub Bendkowski
**MIGNARD, CASTALDI I ZAGINIONA
MADONNA**

12 Marek Łuczak
UTRACONA KOLEKCJA TOEPFFERÓW

16 Krzysztof Kornacki
ZNOWU PIĘKNA

24 Przemysław Mrozowski,
Janusz Nowiński
RELIKWIE I TKANINY Z ŁĄDU

28 Krystyna Kieferling
UNIKALNA KOLEKCJA

30 Anna Drażkowska
TAJEMNICE KRYPT

36 Kazimierz Kozica
**ZBIORY TOMASZA
NIEWODNICZAŃSKIEGO.
KOLEKCJA KARTOGRAFICZNA**

44 Arkadiusz Wagner
Z DAŁA OD OJCZYZNY

48 Jolanta Sztuchlik
ODNALEZIONA BIBLIA WRZEŚNIOWA

52 Hanna Łaskarzewska
NIEZNANY OBRAZ

57 Agnieszka Szykuła-Zygawska
TROPĘM RODZĘSTWA BAKKÓW

60 Michał Bugaj
**NIE CAŁKIEM UTRACONY,
NIE CAŁKIEM ODNALEZIONY**

63 Zygmunt K. Jagodziński
ZRABOWANA DUBELTÓWKA

66 Adam Pietrucha
**DOUGLAS A-20.
NIE WRÓCIŁ DO BAZY**

73 Jacek Z. Matuszak
MILITARNE ZABYTKI

80 Rozmowa Roberta Pasiecznego
z Jackiem Kopczyńskim
CZOŁG Z RZEKI WARTY

88 Anna Skaldawska,
Paweł Gawroński
ZABYTKI NA GRANICY

94 Katarzyna Czaplicka
**PRZESTĘPCZOŚĆ KRYMINALNA
PRZECIWKO DOBROM KULTURY
W POLSCE W LATACH 2013–2014**

99 Katarzyna Zalaszińska
KONWENCJA UNESCO Z ROKU 1970

102 Monika Kuhnke
KONFERENCJA W SALZBURGU

104 Maria Romanowska-Zadrożna
SYMPOZJUM W LYONIE

106 Monika Barwik
KATALOG STRAT NIMOZ

110 Maria Romanowska-Zadrożna,
Agata Modzolewska
**KATALOG STRAT WOJENNYCH
1939–1945**

114 Monika Barwik
KATALOG STRAT INTERPOL

cbu@nimosz.pl

3